

การบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
The Management of Moral Schools of School
Administrators under the Pathum Thani Primary
Educational Service Area Office 2

สมชาย หมวกไสว¹, ชัยอนันต์ มั่นคง², และ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ *

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี²

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*

Corresponding author's e-mail: pimolpun_p@rmutt.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดประเด็น จากนั้นจัดทำการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่ามีองค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ 1) ความสามารถในการวางแผนบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม 2) การประเมินผล 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) ค่านิยมร่วม และ 5) การกำกับติดตาม

คำสำคัญ: การบริหารงาน โรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This article aimed to investigate the components of the administration of a moral school of school administrators under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2. The researcher determined the research topic by considering through pertinent research documents. Using the focus group discussion form, five significant informants were chosen for in-depth interviews. For the qualitative investigation, the researcher then used content analysis. The findings demonstrated five aspects of a moral school's management: 1) the capacity to organize and supervise moral school activities, 2) assessment, 3) ethics and morality, 4) common values and 5) oversight and monitoring.

Keywords: Management, Moral School, School Administrator

บทนำ

การดำเนินงานภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างกระจัดกระจาย ขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วม จากครูและบุคลากรในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจากการเรียนรู้ไม่สามารถปลูกฝังคุณธรรมที่สำคัญได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษายังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตดังกล่าว) โครงการนี้มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมหลัก 5 ประการ หรือคุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียน ให้เกิดขึ้นกับผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ในยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีได้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติ (สุภาดา เสาศเนา, 2566)

การมีแนวทางการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ยังส่งผลต่อการสร้างจิตวิญญาณแห่งการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรกล้าคิด กล้าทำ และร่วมกันพัฒนาการดำเนินชีวิตเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ขององค์กรได้อย่างแท้จริง (มณธิชา วงษ์น้อย, 2568)

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีบริบทที่หลากหลาย ทั้งในโรงเรียนในเขตเมืองและชนบท โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่ปริมาณพลที่ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจน สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนคุณธรรมให้มีคุณภาพ การส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนและเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เน้นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม กระบวนการคิดเชิงระบบ และใช้โครงการคุณธรรมเป็นฐานในการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2, 2568)

ดังนั้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 คือการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม การจัดทำแผนขยายผล โรงเรียนคุณธรรม เพื่อพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้และ พัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคคลต้นแบบ มีคุณธรรม และ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สร้างคนดีสู่สังคม ซึ่งนักเรียนมีการเรียนรู้คุณธรรมจากโรงเรียนเป็นหลัก โดยการเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน และจากประสบการณ์ตรง (กันต์ลภัส อธิธิปัญญานันท์, 2564)

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมุ่งหวังให้ได้ข้อมูลเพื่อนำผลการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารสถานศึกษาต่อไปทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการยกระดับ และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต ทักษะการคิด และทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ดีสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

องค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้จะใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติ คือ

1.1 ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ที่ได้รับวิทยฐานะผู้บริหารชำนาญการพิเศษ

1.2 คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีผลงานทางวิชาการ หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ดำรงตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยนำเครื่องมือไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1 ทุกรายการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ติดต่อบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดทำหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

3.2 จัดทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำได้สังเคราะห์องค์ประกอบ การบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามแนวคิดของ Shaowei Zhou. (2023), Benedicto. (2024), Day (2024), W. Msangya. (2024), Bhengu. (2025), Chunoo. (2025), Kagaba Amina G. (2025), Keefe-Perry (2025), Le Khanh (2025), และ Yasin (2025) มาสรุปเป็นองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาขององค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

องค์ประกอบการบริหารงาน โรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2	องค์ประกอบย่อย
1) ความสามารถในการวางแผน บริหารงานโรงเรียนคุณธรรม	1) การวิเคราะห์บริบทและพื้นฐานคุณธรรม 2) การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายเชิงคุณธรรม 3) การจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงบูรณาการ 4) การจัดสรรทรัพยากรและบุคคลอย่างสร้างสรรค์ 5) การกำหนดกลไกการสื่อสารและสร้างข้อตกลงร่วม
2) การประเมินผล	1) การกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ 2) การใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย 3) การตรวจสอบความโปร่งใสและเที่ยงตรง 4) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 5) การนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนา
3) คุณธรรมจริยธรรม	1) การเป็นต้นแบบทางจริยธรรม

องค์ประกอบการบริหารงาน โรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2	องค์ประกอบย่อย
	2) ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ 3) การยึดถือประโยชน์ส่วนรวม 4) ความเป็นกัลยาณมิตร 5) การส่งเสริมวัฒนธรรมความดี
4) ค่านิยมร่วม	1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การตกลงพฤติกรรมพึงชี้แจงบวก 3) การสร้างวัฒนธรรมการช่วยเหลือและแบ่งปัน 4) การยอมรับและเคารพความหลากหลาย 5) การยกย่องและสะท้อนคุณค่าร่วม
5) กำกับติดตาม	1) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ 2) การนิเทศเชิงกัลยาณมิตร 3) การกำหนดปฏิทินและระยะเวลาการติดตาม 4) การวิเคราะห์ความเสี่ยงและปัญหาอุปสรรค 5) การรายงานผลและสื่อสารความก้าวหน้า

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) ความสามารถในการวางแผนบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม 2) การประเมินผล 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) ค่านิยมร่วม และ 5) การกำกับติดตาม

อภิปรายผลและสรุปผล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการวางแผนบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม มีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ การวิเคราะห์บริบทและพื้นฐานคุณธรรม และการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายเชิงคุณธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญกับบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมในปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์บริบทและพื้นฐานคุณธรรมในการปลูกฝังสิ่งที่

คืออย่างเป็นระบบ กำหนดเป้าหมายร่วม ตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน โดยระบุตัวชี้วัดที่สะท้อนความสำเร็จร่วมกัน มีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรพงษ์ ประเสริฐศรี, 2560) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษา จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า สภาพความขัดแย้งโดยภาพรวมมีความขัดแย้งอยู่ใน ระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความขัดแย้งสูงสุดคือ ด้านความสัมพันธ์ รองลงมา ได้แก่ ด้านค่านิยม ด้านการสื่อสาร และด้านโครงสร้าง และปัญหาต่ำสุด คือ ด้านผลประโยชน์ แนวทางการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาจังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 มีดังนี้ 1.ด้านการสื่อสาร ได้แก่ การสั่งการหรือการสื่อสาร ควรออกมาจากผู้รับผิดชอบเพียงผู้เดียว มีการจัดการประชุมอย่างเป็นทางการเพื่อสื่อความหมายอย่างชัดเจน โดยจัดหาหัวหน้าในแต่ละประเด็น ของเป้าหมาย เช่น การประชุมทั้งโรงเรียน การประชุมย่อยหัวหน้างาน และการประชุมระดับกลุ่มสาระ 2. ด้านผลประโยชน์ ได้แก่ ผู้บริหารควรชี้แจงนโยบายที่ชัดเจนในแต่ละงาน แบ่งงานตามความ เหมาะสมของภารกิจ หรือตามปริมาณการทำงานของแต่ละฝ่าย สร้างหลักธรรมาภิบาลให้บุคลากร เข้าใจและปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและชี้แจงนโยบายการพิจารณาความดี ความชอบที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการยกย่อง ชมเชย และสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน 3. ด้านค่านิยม ได้แก่ สื่อสารสร้างข้อตกลงร่วมกันโดยมีแนวทางหรือหลักเกณฑ์ที่ควรยึดถือและสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระนิพนธ์ คำภา, 2561) ได้ศึกษา พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และ อาชีพของผู้ปกครอง ต่างกัน นักเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการ ในภาพรวม พบว่า ตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ในภาพรวม โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง

องค์ประกอบที่ 2 การประเมินผล มีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ การใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย การตรวจสอบความโปร่งใสและเที่ยงตรง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและ การนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญกับการวางกำหนดเกณฑ์อย่างเป็นระบบ โดยเน้นการใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย มีแนวทางการประเมินที่ไม่ได้พึ่งพาเพียงวิธีเดียว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและแม่นยำที่สุดเพื่อพัฒนาความมีคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ สามารถประเมินได้ทั้งความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และทัศนคติ รองรับความแตกต่างเปิดโอกาสให้ผู้ถูกประเมินที่มีความถนัดต่างกันได้แสดงศักยภาพในแบบที่ตนเองถนัดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กิตติคม คาวีรัตน์, 2563) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีความยุติธรรมในการวัดผลเสมอ ซึ่งการใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลายตามวัตถุประสงค์สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กานดา จันท, 2567) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารใน

การส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผู้บริหารที่แสดงออกตามตำแหน่งหรือสถานะทางสังคม หน้าที่ ภาระเบี่ยง ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษามีบทบาทเป็นทั้งการเป็นผู้บังคับบัญชา การบริหารจัดการ มอบหมายงานแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามที่ได้รับมอบหมายให้ ประสบผลสำเร็จ เกิดมิติแห่งคุณภาพจากการนำการใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลายแต่มีคุณภาพ และเกิด ประสิทธิภาพที่ดีต่อองค์กร

องค์ประกอบที่ 3 คุณธรรมจริยธรรม มีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ การเป็นต้นแบบทาง จริยธรรม ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ความเป็นกัลยาณมิตร และการส่งเสริม วัฒนธรรมความดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างประโยชน์ส่วนรวมของ ทุกภาคส่วน รวมถึงความเป็นกัลยาณมิตร และการส่งเสริมวัฒนธรรมความดีซึ่งเป็นแบบอย่างวิถีชีวิตที่ดีของ ผู้เรียนในการร่วมกัน ไม่ใช่แค่การสอน แต่คือการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีที่มีการถอดบทเรียนความสำเร็จ เพื่อ สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นกำหนดค่านิยมที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมและสภาพแวดล้อม จากการใช้เครื่องมือ วัดผลคุณธรรมอย่างสร้างสรรค์ เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี ได้โดยมีแนวทางซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล, 2561) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารใน การส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 พบว่า การส่งเสริมและเห็นความสำคัญของการทำวิจัยเพื่อ พัฒนาการ เรียนรู้ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย ข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จัดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการการทำเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ชี้นำ กระตุ้นให้ครูเกิดการ ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัย จัดระบบดูแลเอาใจใส่ครูให้ทำวิจัยที่สอดคล้องกับหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน กระตุ้น ยั่วยุ ให้ครูคิดปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยอันเป็น ความก้าวหน้าของอาชีพครู และมีการส่งเสริมวัฒนธรรมความดี จึงส่งผลให้ครูมีการรับรู้ว่าคุณบริหารมีบทบาท ในการส่งเสริมการทำวิจัยด้วยคุณภาพเพื่อพัฒนาการเรียนภายในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ (ณัฐริกันต์ อ่ำเจ็ก, 2567) ได้ศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมในวัยเด็กผ่านการปฏิบัติ พบว่า คนเก่ง หรือความเก่งที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียน ไม่ได้เป็นหลักประกันว่า เขาผู้นั้นจะไม่เป็นอันตรายต่อสังคม ดังนั้น การ แก้ปัญหาทางด้านจริยธรรมของสังคมไทยควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังคุณธรรมทาง พระพุทธศาสนาเพื่อให้เด็ก เป็นคนดี รวมถึงความเป็นกัลยาณมิตร และหาแนวทางที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ระดับ ปฐมวัยให้เป็นฐานแห่งคุณธรรมที่เข้มแข็ง เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมี ความสุขสงบและเกิดคุณภาพจากการศึกษาที่แท้จริง

องค์ประกอบที่ 4 ค่านิยมร่วม มีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การตกลง พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก การสร้างวัฒนธรรมการช่วยเหลือและแบ่งปัน การยอมรับและเคารพความหลากหลาย และ การยกย่องและสะท้อนคุณค่าร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างวิสัยทัศน์ ร่วมกัน การตกลงพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ในการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมด้วยความโปร่งใสอย่าง

ต่อเนื่องและเป็นระบบ จากการสร้างภาพความสำเร็จที่ทุกคนเป็นเจ้าของ เพื่อให้เดินไปข้างหน้าด้วยแรงใจเดียวกัน มีความคิดและแรงบันดาลใจที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ในการสร้างคุณภาพที่ประสบผลสำเร็จร่วมกัน หรือเปิดพื้นที่รับฟังเพื่อหาจุดร่วม ที่ทุกคนยอมรับได้ ไม่ใช่แค่การประนีประนอม แต่เป็นการสร้างภาพจำที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกคนนำไปปรับใช้ในงานประจำวันได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (รจนา บุญลพ, 2563) ได้ศึกษาบทบาทของค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้ประกอบการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการ ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียน ในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สาระความรู้เกี่ยวกับบทบาทของค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับ การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ บทบาทของค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมคือ การส่งเสริมให้เกิดจุดมุ่งหมายและพลังที่ดีสำหรับการเรียนรู้ หากบุคลากรในชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพมี ค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพการศึกษาไทยและผลการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทรงพล นันทพล, 2567) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำแบบร่วมพลังของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู พบว่า การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นพฤติกรรม การแสดงออกของผู้นำในการสร้างความร่วมมือสร้างความสัมพันธ์กันแบบบุคคลต่อบุคคลมีวิธีการบริหารจัดการซึ่งเน้น ทักษะและคุณลักษณะของการนำแบบร่วมพลัง สามารถสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กรได้จากความร่วมมือแรงร่วมใจของทั้งผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนในองค์กรจนเกิดความเป็นมิตรภาพที่ผูกพันต่อองค์กร

องค์ประกอบที่ 5 กำกับติดตาม มีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ การนิเทศเชิงกลยุทธ์ การกำหนดปฏิทินและระยะเวลาการติดตาม การวิเคราะห์ความเสี่ยง และปัญหาอุปสรรค และการรายงานผลและสื่อสารความก้าวหน้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่ช่วยในการสนับสนุนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมและการจัดการเรียนรู้ รวมถึงมีการรายงานผลและสื่อสารความก้าวหน้าเพื่อเป็นแนวทางการกำกับติดตามภายในสถานศึกษา คือกระบวนการปรับปรุงหรือสร้างระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย เพื่อให้สามารถจัดเก็บ ประมวลผล และเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมทั้งตัวเครื่อง โปรแกรม ข้อมูล และกระบวนการทำงาน เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ขององค์กรการทำให้ระบบต่างๆ ลดความซ้ำซ้อน และสามารถใช้ประเมินสถานการณ์หรือวางแผนงานได้อย่างแม่นยำซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บัลลังก์ จารย์คุณ, 2563) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นการแนะนำส่งเสริม การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศให้หน่วยการเรียนรู้โดยเน้นการบูรณาการหลาย สอดคล้องบูรณาการกลุ่มสาระเข้าในแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิทยพันธ์ พวงเดช, 2561) ได้ศึกษา การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ระบุว่าระบบสารสนเทศหมายถึง การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่มีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลการประมวลผลข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และนำไปใช้อย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนการทำงานและการตัดสินใจที่สร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ควรนำองค์ประกอบของการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมที่ได้จากการวิจัย ไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาและยกระดับศักยภาพผู้บริหาร ทั้งในด้านการจัดทำหลักสูตรพัฒนาผู้บริหาร การพัฒนาตนเองตามบริบทสถานศึกษา และการต่อยอดสู่การสร้างรูปแบบบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมในด้านการพัฒนาหลักสูตร การกำกับติดตาม การให้ความร่วมมือเชิงค่านิยม การวัดและประเมินผล และการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และกำลังใจอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ มั่นคง และรองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่ได้ให้แนวคิด และคำปรึกษา จนส่งผลให้งานวิจัยฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักวิชาการ และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย รวมถึงกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กานดา จันโท. (2567). *บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสยาม.
- กิตติคม คาวีรัตน์. (2563). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ* [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐริกานต์ อ่ำแจ็ก. (2567). *การปลูกฝังคุณธรรมในวัยเด็กผ่านการปฏิบัติ* [วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ทรงพล นันทพล. (2567). *ภาวะผู้นำแบบร่วมพลังของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บัลลังก์ จารยคุณ. (2563). *การพัฒนากระบวนการสนทนาคู่เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิทยพันธ์ พวงเดช. (2561). *การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระนิพนธ์ คำภา. (2561). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวพุทธศาสนา* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รจนา บุญลพ. (2563). *บทบาทของค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล. (2561). *บทบาทของผู้บริหารในการ ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วรพงษ์ ประเสริฐศรี. (2560). *แนวทางการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษา จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2. (2568). *รายงานแผนบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568*. <http://www.ptt2.go.th/>.
- Benedicto. (2024). *Ethical leadership in education: An exploration of the role of school heads in promoting responsibility*. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS)*, 9(14).
- Bhengu. (2025). *Ethical leadership in schools: A qualitative case study of perspectives from six South African principals* (pp. 199–219).
- Chunoo. (2025). *Identity, competence, and effectiveness of ethical leadership in higher education*. *Department of Educational Leadership & Policy Studies, Florida State University*, 110–123.

- Day. (2024). *Building a world-class ethical university: Rethinking ethical leadership for transnational educational collaboration*. In *The Oxford handbook of creativity, innovation, and entrepreneurship*. Oxford University.
- Jeynes. (2019). *Study of personality traits and academic achievement and social behavior of students: Investigated the relationship between character education and student achievement and behavior* (pp. 33–71). California State University.
- Kagaba, A. G. (2025). Ethical leadership in management. In *Ethical considerations in educational leadership* (pp. 24–30).
- Keefe-Perry. (2025). Ethical leadership in organizations. In *Assistant professor of contextual education and public theology* (pp. 215–249).
- Le, K. (2025). Sustainable solutions for moral education of students in Vietnam. In *Sustainable solutions for moral education of students in pedagogical universities* (pp. 1–14).
- Marnayana. (2024). Development of a whole-school character education management model. *Al-Ishlah: Jurnal Pendidikan*, 515–525.
- Msangya, W. (2024). Ethical leadership in education: *Exploring the role of secondary school heads in promoting respect, fairness, and responsibility*, 1544–1558.
- W. Msangya. (2024). Ethical Leadership in Education: *Exploring the Role of Secondary School Heads in Promoting Respect, Fairness and Responsibility*. 1544-1558.
- Yasin. (2025). The importance of ethics in educational administration: The role of ethics in educational administration in Malaysia. *Importance of ethics of education management*, 4940–4951.
- Zhou, S. (2023). Integrating technology and digital ethics. *Open Journal of Social Sciences*, 403–412.